

ВІННИЦЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

Від _____ № _____
м. Вінниця

43 сесія 8 скликання

Про виконання Програми розвитку туризму Вінницької міської територіальної громади на 2021-2023 роки (зі змінами)

Програма розвитку туризму Вінницької міської територіальної громади на 2021-2023 роки (далі – Програма), затверджена рішенням Вінницької міської ради від 30.10.2020 № 2461 (зі змінами), створена з метою формування конкурентоспроможного туристичного продукту Вінницької міської територіальної громади, збільшення туристичних потоків, а також перетворення галузі туризму в стабільне і вагоме джерело надходжень бюджету Вінницької міської територіальної громади шляхом залучення інвестицій та збільшення кількості зайнятих у галузі.

Програма розроблена з метою реалізації завдань та проектів Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці 2030 затвердженої рішенням міської ради від 22.02.2019 року №1542, зокрема:

- V1P6 – Розробка концепції збереження та відновлення історичного центру м. Вінниці для розвитку культури, туризму і підприємництва.
- V2P15 – Формування впізнаваного бренду міста шляхом впровадження заходів Маркетингової стратегії, мультиплікація бренду міста через локальний бізнес.
- V2P16 – Розробка та реалізація Туристичної стратегії як основи майбутнього швидкого зростання туристичної галузі міста.
- V2P22 – Розширення міжнародної економічної співпраці: перегляд та актуалізація чинних угод про побратимство, пошук і залучення нових міжнародних партнерів.

та Стратегії розвитку Вінницької міської територіальної громади до 2030 року – Стратегії 3.0 затвердженої рішенням міської ради від 26.02.2021 року №194 по Стратегічному пріоритету «6. Пульсуюче місто» та цілей:

- ЦІЛЬ 6.2. Сталий туризм

- 6.2.1. Створення системи формування та просування туристичних продуктів.
- 6.2.2. Створення цілісної туристично-інформаційної інфраструктури.
- 6.2.3. Підвищення якості послуг і кадрового забезпечення у сфері гостинності.
- ЦІЛЬ 6.3. Дієвий маркетинг громади
 - 6.3.1. Комплексний підхід до маркетингу і брендингу міста, який має відображати та посилювати його конкурентні переваги, закріплювати його унікальне позиціонування, просувати нові тренди його розвитку, створювати для міста «глобальне вікно у світ».
 - 6.3.2. Промоція міста. Бренд міста має стати впізнаваним в Україні та за кордоном.
 - 6.3.3. Присутність на світових маркетингових майданчиках та у різноманітних мережах.

Мета програми та результати її досягнення

Реалізація Програми припала на найскладніший період існування незалежної України. В 2021 році тривали обмежувальні заходи пов'язані із пандемією COVID-19, які вплинули на зміщення попиту споживачів туристичних послуг по всій Україні та у світі.

В лютому 2022 року російська федерація розпочала воєнну агресію проти України, яка триває по сьогоднішній день. Це безпосередньо вплинуло на економічний розвиток держави, зокрема й на розвиток міського туризму, змістивши акценти з організації подорожувань на релокацію українців з місць, які безпосередньо зачеплені війною.

В'їзний туризм в Україні з моменту припинення авіасполучення та запровадження воєнного стану практично перестав існувати. На ринку внутрішнього туризму взамін відвіданню морських курортів домінував локальний короткочасний туризм (без ночівлі або ж із ночівлею у сільських садибах, екоцентрах та замських комплексах центральної і західної частин країни). При цьому споживачами міського туристичного продукту були переважно місцеві мешканці та ВПО, а також представники гуманітарних місій та організацій.

У тилових областях країни відновилися заклади харчування усіх форматів, орієнтовані як на бізнес-, так і на розважальний чи сімейний сегмент. Зростання виручки ресторанів пояснюється ростом сегменту доставки, потребою базового дозвілля і психологічного розвантаження для частини українців (зокрема, ВПО), а також підняттям вартості середнього чека.

У травні 2023 року з метою реагування на нові реалії було внесено зміни до Стратегії розвитку туризму в м.Вінниці до 2030 року. У новій редакції розвиток туристичної галузі спроектований за двома новими сценаріями:

мобілізаційним і модернізаційним. Домінуючими в перспективі найближчого часу є прояви мобілізаційного сценарію:

- Зниження платоспроможності населення, відкладений попит;
- Пріоритетність безпеки в плануванні подорожі;
- Домінування природних локацій і позаміських дестинацій;
- Зупинка інфраструктурних проєктів, здатних привабити більше туристів;
- Зростання необхідності позиціонування Вінниці на міжнародному рівні для залучення ресурсів й інвестицій;
- Необхідність проведення додаткових досліджень і аналітики;
- Локальна спадщина потребує реактуалізації в контексті найновішого досвіду війни й націєтворення.

Фінансування

Фінансування заходів Програми в період її дії здійснювалося за рахунок коштів бюджету громади, а також за рахунок залучених грантів.

Розмір фінансування заходів Програми за рахунок коштів бюджету ВМТГ

Рік	Використано, тис. грн
2021	1 664,595
2022	1 233,070
2023	3 464,584

Фінансування заходів Програми за період з 2021 по 2023 роки за рахунок коштів бюджету Вінницької міської територіальної громади склало 6 362,249 тис. грн., основна частина з яких була направлена на фінансову підтримку новоствореного комунального підприємства Вінницької міської ради «Офіс туризму Вінниці» (3 618,442 тис. грн.), покликаною консолідувати і просувати туристичну пропозицію міста в умовах воєнного стану, з наданням якісних послуг засобами електронного зв'язку і в місцях проведення дозвілля туристів та представників соціально вразливих груп населення.

Департамент маркетингу міста та туризму та Офіс туризму Вінниці посилили роботу із залучення фінансування на реалізацію проєктів з позабюджетних фондів. Так, у 2021 році, окрім бюджетного фінансування, в партнерстві з Барською міською радою було залучено грант Українського культурного фонду на суму 722,415 тис.грн. для реалізації проєкту «Camino Podolico: Подільський шлях святого Якова». У 2023 році реалізовано грантовий проєкт «Шлях має тривати» за підтримки Ради Європи та ЄС на суму 9800 євро (309,599 тис.грн.). Маршрут Camino Podolico прийнято до Європейської федерації Шляху св. Якова.

Виконання заходів програми

1. Формування туристичних продуктів

Реалізація заходів з формування турпродуктів, передбачених Програмою, припала на передвоєнний та воєнний період. Справжнім проривом сезону 2021 року стала поява двоповерхового туристичного автобуса-кабріолета, що курсує від Центрального автовокзалу до музею-садиби Пирогова. Протяжність маршруту складає 22 кілометри. У сезоні 2021 року, окрім оглядової екскурсії містом пропонувалися тури «50 відтінків Вінниці», «Вечір саксофону», «Їж, Пий, Подорожуй», «Урок історії». Загалом за перший сезон екскурсійний автобус перевіз понад 5 300 пасажирів. Попри російське вторгнення, проект не зупинив свою роботу. В сезоні 2023 року у Вінниці відбулось майже 150 екскурсій на двоповерховому автобусі-кабріолеті Bus Pass, з них 11 були соціальними.

Після початку повномасштабного вторгнення Вінниця стала прихистком для великої кількості внутрішньо переміщених осіб. Тому департамент маркетингу міста та туризму спільно з підпорядкованим комунальним підприємством приділяв і приділяє багато уваги адаптації ВПО до міського життя. З настанням сприятливіших умов для ведення пішохідних екскурсій у воєнний час протягом травня-червня 2022 року департаментом та КП «Офіс туризму Вінниці» проведений цикл з 14 ознайомчих прогулянок для переселенців «Пізнай Вінницю». Спільно з музейниками міста проведений цикл із 7 історичних та краєзнавчих лекцій для внутрішньо переміщених осіб «Вінниця в деталях» про культурні особливості міста і регіону.

Влітку 2022 року реалізований проект «Вінниця починається з мрії»: для малечі з Маріуполя були влаштовані дві трамвайні екскурсії. Під час них учасники дізналися про історію вінницького трамвая, яка розпочалася понад 108 років тому, а сьогодні є однією з візитівок Міста ідей. Екскурсії були безкоштовними і відбулися завдяки співпраці департаменту маркетингу міста та туризму, Вінницької транспортної компанії та гуманітарно-інформаційного хабу «Я – Маріуполь». До організації заходів також долучилися ГО «Креативний простір», ТМ «Солодка Мрія» та департамент культури Вінницької міської ради.

Восени 2022 року КП «Офіс туризму Вінниці» реалізовано 2 грантові ініціативи спільно з ГО «СЕТАП» та ГО «Молодіжна платформа» за сприяння ПРООН та фінансової підтримки ЄС, в рамках яких проведено більше 20 екскурсій для внутрішньо переміщених осіб. Наприкінці 2023 року розпочато соціальний проект «Незламні та Нескорені», метою якого є популяризація туристичних об'єктів Вінниці та соціально-психологічна адаптація поранених військовослужбовців та сімей загиблих внаслідок війни. Проект проходить у співпраці з Міжнародною організацією міграції та Центром ветеранського розвитку (ВНТУ).

Заходами Програми передбачалися заходи, направлені на розвиток і популяризацію подільської кухні. Для цього до реалізації проектів долучалися громадські організації, приватні підприємства. У 2021 році вінницькими

зкладами запроваджено новий гастросимвол Вінниці – вишню. На основі цієї ягоди сформовано 30 унікальних страв з вишнею, частина з яких стали постійними у меню закладів: борщ, вареники, бургер, піца, хінкалі, м'ясо та ін.

У передвоєнний 2021 рік міським головою спільно з представниками готельно-ресторанної сфери було ініційовано проведення першого конкурсу кухарів Вінницької територіальної громади The Best Cook. Всього було отримано 19 заявок, в результаті відбору до другого туру перейшло 11 учасників, які змагалися за звання найкращого кухаря Вінниці. Учасники конкурсу готували 3 страви, одна із яких мала обов'язково бути з вишнею. Загальний призовий фонд конкурсу становив понад 100 тис. грн. У фінальний тур пройшли 6 конкурсантів, які працюють кухарями на території Вінницької громади. За результатами оцінок журі перемогу здобув 21-річний Назар Вітюк.

У травні 2022 року вінницька гастрогідеса Олена Павлова презентувала нову гастрономічну екскурсію «Кухня під ногами» по території ботанічного саду «Поділля». Ця інтерактивна прогулянка спрямована на виявлення лікувальних рослин і дикоросів, які можна застосовувати у приготуванні страв.

Упродовж травня-грудня 2022 року департаментом маркетингу міста та туризму у партнерстві з ресторанами NUMO, Georgian Factory, Vltava, Ulych та «Затишок» було проведено 21 кулінарний майстер-клас з приготування страв подільської та різних національних кухонь для дітей внутрішньо переміщених осіб. Загалом у цих заходах взяла участь 281 дитина.

КП «Офіс туризму Вінниці» започатковано ексклюзивний проєкт гастрономічних турів «Смачна Вінниччина» (з дегустацією страв) за трьома маршрутами: єврейським, молдовським та польським.

У травні 2023 року у Вінниці вперше пройшли дні винної культури Vinnytsia Wine Days, які відвідало 1500 гостей. Vinnytsia Wine Days народилися у колаборації двох історично пов'язаних і близьких міст – Вінниці та Одеси. А головною метою організатори визначили популяризацію бренду «українське вино» та просування Поділля як перспективного регіону для еногастрономічного туризму. За чотири дні відбулися: 2 міжнародні конференції, дегустаційний конкурс, презентації видань, туристичні активності, кінопоказ, виставка-дегустація кращих виробників українських вин, фотовиставка. Частина заходів були благодійними, на них вдалося зібрати 81 597 грн. Ці кошти передали до міжнародного благодійного фонду «Тризуб Єдності», який створили для допомоги військовослужбовцям на фронті.

Одним із перших у воєнних реаліях відновив свою роботу Вінницький музей моделей транспорту, який з 2022 року здійснює свою творчу співпрацю з Офісом туризму Вінниці. Тут проведено виставку робіт Олени Кудлай (м. Дніпро) «Вінниця, яка прихистила та вразила», зустріч з 94-річним вінничанином Остапом Цвиком – одним із тих, хто вітав британську королеву Єлизавету в день її коронації у 1953 році, благодійну виставку «Крила України» спільно з музеєм Повітряних Сил ЗСУ з нагоди Дня Повітряних Сил Збройних Сил України. З нагоди підписання побратимства з німецьким містом Карлсруе

презентовано експозицію «Мандрівка до Карлсруе».

З середини жовтня 2022 року поновлено також роботу Музею української марки імені Якова Балабана – першого та єдиного музею історичної філателії в Україні, де представлена найбільша колекція українських марок у світі. З цієї нагоди 20 жовтня відбулося урочисте спецпогашення ексклюзивної лімітованої серії марок за мотивами роботи вінницької майстрині Наталії Дремлюги «Бойовий гусак-льотчик». Музей у період воєнного часу працює щоп'ятниці та щосуботи з 12 до 18 години. КП «Офіс туризму Вінниці» та «Інститут розвитку міст» також провели на базі музею погашення першої марки з серії «Побратими», присвяченої співпраці з польським містом Кельце та його посиленою підтримкою в умовах воєнної агресії. Загалом у 2022-2023 роках випущено 10 ексклюзивних марок Міста ідей та створено тематичний спеціальний поштовий штампель постійної дії.

18 серпня в Центральному парку ім. М. Леонтовича відбулося перше показове автотурне змагання «Grand Prix Vinnytsia Rallye Podillia RHN2023», в рамках якого відкрито благодійну виставку ретротехніки «Ретро по-вінницьки» на підтримку Збройних Сил України. Донати від відвідувачів виставки направляються на реалізацію спільної мети - придбання потужного безпілотного літального комплексу VTOL FreeUA. Зібрано близько 20 тис грн.

Спільні проекти від ГО «Вінницький музей моделей транспорту, ретротехніки, колекцій мініатюр», БО «Міжнародний благодійний фонд «Музей української марки ім. Якова Балабана» та КП «Офіс туризму Вінниці» здобули перемогу в конкурсі грантів «Сила в ресурсі», що реалізується Фондом громади «Подільська громада» за фінансової підтримки Global Fund for Community Foundations. За кошти гранту здійснено внутрішнє облаштування і зонування виставкового проекту «Ретро по-вінницьки» (Центральний парк ім. М. Леонтовича) та виготовлено мобільні конструкції (стенди) для виставки «Марки воєнного часу» та «Ексклюзивні марки Міста ідей».

2022 року музеї Вінниці спільно з департаментом маркетингу міста та туризму створили три унікальні заходи нового формату. Першим став проєкт «Тони й напівтони мистецького спадку Грохольських» в обласному художньому музеї. Там лунали українські пісні з записів Софії Грохольської та авторські композиції Назарія Давидовського й гурту Jazz Atmosphere з Оксаною Славною. У краєзнавчому музеї відбулися театралізовані екскурсії «Тіні (не)забутих предків». А в музеї М. Коцюбинського представили site-specific проєкт «Intermezzo». Вінницькі актори влаштували в саду класика незабутній перформанс, де читали новелу класика під музичний супровід піаніста.

2021 року, один з головних туристичних магнітів Вінниці – Національний музей-садиба М.І. Пирогова – розширив перелік своїх активностей. Зокрема, впродовж усього літа 2021 року на території садиби був розташований концертний майданчик просто неба – «PIROGOV SKY». А у вересні того ж року тут пройшов тематичний «Пироговський пікнік», який відвідали понад півтисячі дорослих і юних гостей. Захід відбувся разом з реалізацією проєкту Клубу

подільської кухні «За рецептами Пирогова» – переможця конкурсу соціально-культурних грантів. У програмі пікніку було передбачено ярмарок корисних смаколиків, кулінарні майстер-класи, екскурсії та лекторії, фотосесії та дегустації.

У вересні 2022, попри неможливість проведення масштабного Пироговського пікніку, відбулося святкування 75-річчя з дня відкриття Музею-садиби М.І. Пирогова у Вінниці та 25-річчя надання національного статусу. З цієї нагоди міський голова Вінниці подарував закладу шпагу зразка 1872 року, яка є реплікою втраченої нагородної зброї видатного вченого. Відтоді вона демонструється в експозиції музею.

У вересні 2023 року на території Національного музею-садиби М.І. Пирогова пройшов другий «Пироговський пікнік». Подія зібрала понад 700 відвідувачів, а програма містила найрізноманітніші заходи: лекції, майстер-класи, презентації, ігрові активності, пленер. Особливістю Пироговського пікніку у воєнний час стала присвята Миколі Пирогову як засновнику військово-польової хірургії. З цієї нагоди в музеї підготували нову виставку, присвячену зв'язкам Пирогова з містами України: Вінницею, Києвом і Одесою. Важливо й те, що основну колекцію музею доповнили експозицією, де представили сучасних військових медиків Вінниці, їхні фото, особисті речі.

У 2021 році вже традиційні для Вінниці Дні європейської спадщини присвятили темі інклюзії. В рамках акції, ініційованої Радою Європи, відбулася публічна дискусія «Культура. Туризм. Інклюзія», серія екскурсій та майстер-класів від обласних музеїв та вінницьких гідів. Участь у заходах також взяли люди з інвалідністю та маломобільні групи населення. Загалом події ДЄС-2021 у Вінниці відвідало понад 400 людей.

У вересні 2022 року події були об'єднані темою «сталого культурної спадщини», яка покликана привернути увагу до змін навколишнього середовища, розмаїття культурних пам'яток та досягнення Цілей сталого розвитку 2030. Відбулося 32 цікавих та пізнавальних заходів, які відвідало 562 учасники (з них 181 – ВПО). Учасники мали унікальну нагоду пізнати ті культурні пласти й простори міста, які зазвичай є недоступними, і потрапити на прем'єри екскурсій, які ще не були представлені в цьогорічному сезоні. Серед них, наприклад, «Історія Грохольських на Поділлі» від гідеси Тетяни Рибак, «Грецькі мотиви Вінниці» від Оксани Роздорожнюк та дві прем'єрні екскурсії від обласного краєзнавчого музею: «Вінницькі Мури: погляд крізь віки» і «Фортифікаційні споруди Вінниці».

У рамках ДЄС команда Музею Вінниці презентувала у Вежі Артинова виставку «Європейська площа: простір (не)пам'яті», що розкриває правду про трансформації центральної площі міста. Під час круглого столу вперше публічно представили документ під назвою «Реставраційна концепція відновлення садиби Львовича» (орієнтир на те, як у майбутньому виглядатиме приміщення Музею Вінниці) та обговорили позитивні практики реставрації і облаштування інших об'єктів культурної спадщини – міських садиб і храмів.

2023 року Дні європейської спадщини у Вінниці були проведені впр'яте. З 21 по 28 вересня у місті відбулися майстер-класи з гончарства, соломоплетіння, виготовлення народної ляльки і витинанки, ексклюзивні екскурсії та виставки. 2023 року вперше Дні європейської спадщини відбулися не тільки у Вінниці, але й в одному з сіл, що входять до складу міської територіальної громади – у Щітках проведено «Етнодень», присвячений рогозоплетінню як елементу національного реєстру нематеріальної культурної спадщини.

У 2021 році спільно з Барською міською радою реалізовано проєкт «Camino Podolico: Подільський шлях святого Якова», що мав на меті створення культурного маршруту з Вінниці до Кам'янця-Подільського за аналогією до відомого європейського маршруту Camino de Santiago - паломницької дороги, що веде до могили апостола Якова в іспанському місті Сантьяго-де-Компостела. Camino Podolico був започаткований у межах програми «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, завдяки чому було залучено грантове фінансування у розмірі 722,4 тис. грн. На даний час проєкт поєднує 13 населених пунктів Вінниччини та Хмельниччини. Маршрут промаркований, має власну навігацію, сайт, довідник, мапу, потужну медіапідтримку, налагоджену міжмуніципальну співпрацю з громадським сектором і бізнесом, позитивний досвід і відгуки понад 150 першопрохідців маршруту.

2022 року продовжились організаційні заходи з метою розвитку культурного маршруту «Camino Podolico». Проведено попередні консультації з представниками Івано-Франківської та Закарпатської областей щодо продовження маршруту до кордону з ЄС. У сезоні 2022 року проходження шляху не було рекомендоване через обмеження, спричинені заходами воєнного стану. Водночас маршрут було пройдено у волонтерських цілях Олексієм Філіпенком для збору 150 тис. грн. Для підтримки інтересу до проєкту проведено три благодійні кінопокази фільму «Вільна Людина. Проща», які сумарно відвідала 101 людина.

Маршрут Camino Podolico у червні 2023 року прийнято до Європейської федерації Шляху св. Якова. Завдяки цьому доєднанню в Україні може з'явитися новий сертифікований культурний маршрут Ради Європи, який дозволяє популяризувати і розвивати місцеву спадщину на міжнародному рівні, налагоджувати співпрацю між громадами та з іншими країнами. З цієї нагоди у липні 2023 року в День святого Якова у середмісті Вінниці відкрили відправну точку культурного маршруту Camino Podolico, з якого розпочинатиметься паломництво українців по всесвітньо відомому Шляху святого Якова. Це п'єдестал зі скульптурою святому апостолу Якову і облаштована зона довкола нього з озелененням, сходами і пандусом.

У 2023 році реалізовано грантовий проєкт «Шлях має тривати» за підтримки Ради Європи та ЄС на суму 9800 євро. За результатами експедицій випущено і презентовано гастрокаталог, куди увійшло 22 рецепти автентичних місцевих страв, та знято 11 відеоматеріалів для YouTube-каналу Camino Podolico (загальна кількість переглядів складає понад 2000). Також опубліковано 2

матеріали у всеукраїнських медіа (Укрінформ та їжакультура), які переглянули понад 2000 користувачів.

Очільник Європейської федерації Шляху святого Якова Ільдефонсо де ла Кампа Монтенегро восени 2023 року відвідав шість громад Подільського шляху святого Якова: Вінницю, Гнівань, Бар, Зіньків, Маліївці і Кам'янець-Подільський. Він наголосив на важливості підтримки України як члена Федерації, що бореться за цінності усього цивілізованого світу. Головною подією під час візиту президента Федерації до України стало підписання Меморандуму про співробітництво з метою розвитку і популяризації Шляху святого Якова в Україні. Участь у підписанні взяли міські голови Вінниці, Гнівані, Бару та Кам'янець-Подільського. Цей документ є відкритим, тож до нього можуть долучитися й представники інших українських громад та організацій, які бажають розвивати паломницькі маршрути святого Якова в Україні.

Підтвердженням досягнень Вінниці і визнання її як потужного центру розвитку туризму стало відзначення міста на головній туристичній премії України Ukraine Tourism Awards 2021 в номінації «Місто мого серця».

2. Розвиток туристичної інфраструктури

З метою реалізації головного інфраструктурного проекту Стратегії 3.0 в напрямку сталого туризму – створення Туристичного хабу Вінниці – тривали роботи, пов'язані з реконструкцією нежитлової будівлі за адресою: вул. Соборна, 89 (літера А), а також з розробки дизайну та наповнення цифрового туристичного кіоска. Наприкінці 2023 року завершено реконструкцію нежитлової будівлі, сформовано акт готовності. Завершено наповнення туристичного кіоска на новому програмному забезпеченні. Водночас закупівля меблів та обладнання для повноцінного запуску Туристичного хабу відкладена у зв'язку з перерозподілом витратної частини бюджету на пріоритети безпеки й оборони в умовах воєнного стану.

У 2022-2023 роках на базі приміщень майбутнього Туристичного хабу запрацював Пункт незламності, який в опалювальний сезон відкритий щоденно. Організацію його роботи здійснює департамент маркетингу міста та туризму спільно з КП «Офіс туризму Вінниці». Пункт облаштований генератором і переносками, стільцями і столами, електроконвекторами, ширококутовим безперебійним Інтернетом, засобами для підігріву їжі та напоїв, чаєм, кавою, цукром, печивом, аптечкою, дитячим куточком.

Комунальне підприємство Вінницької міської ради «Офіс туризму Вінниці», створене в лютому 2022 року, до моменту відкриття Туристичного хабу надає свої інформаційні послуги в онлайн- і телефонному режимі. За період 2022-2023 років надано 11400 безоплатних консультацій.

З травня 2022 по грудень 2023 року включно Офіс туризму Вінниці провів близько 500 заходів (екскурсії, тури, виставки, презентації тощо) із них 67 - на безоплатній основі. За цей час було обслуговано понад 6000 осіб, із них внутрішньо переміщених осіб близько 45%. У 2022 році на частину екскурсій і

турів поширювалася знижка для ВПО до 50%.

Презентовано новий бренд місцевих майстрів «BYVI». Платформа створена КП «Офіс туризму Вінниці» разом з понад 40 майстрами для підсилення туристичної активності та ідентифікації Вінниці в Україні та за кордоном. Наразі платформа працює в соціальних мережах та готується до представлення продукції в майбутньому Туристичному хабі. По Україні найбільше замовлень надійшло з Києва та Львова, географія інших міст включає Чернівці, Одесу, Чернігів, Тернопіль, Миколаїв, Рівне, Дніпро, Івано-Франківськ. Відправки за кордон здійснено у Швецію, Францію, Канаду, Словаччину. Загалом за півтора роки існування платформи реалізовано майже 800 од. подарункової продукції.

У зв'язку з постійними ракетними обстрілами чи не всіх куточків України департаментом були реалізовані заходи з метою укриття жителів та відвідувачів Вінницької міської територіальної громади на випадок виникнення надзвичайних ситуацій:

- проведено перемовини і підготовлено перелік 32 закладів дозвілля та гостинності, що працюють як укриття для відвідувачів;
- підготовлено 24 акти обстеження об'єктів, які можуть бути включені до фонду захисних споруд цивільного захисту як найпростіше укриття;
- здійснено координацію нанесення системи навігації у вигляді стрілок з написом «УКРИТТЯ» в центральній частині міста;
- поширення інформації на туристичних та медійних ресурсах, а також серед представників туристичної сфери.

З метою подальшого планування розвитку туристичної інфраструктури розроблено концепцію туристичної навігації Вінниці із залученням експертів компанії Moreinfo, які вже мають успішний досвід встановлення інноваційних інформаційних табличок в нашому місті. Комплексна концепція сучасної туристичної навігації міста уніфікує вигляд усіх складових і передбачає розширення лінійки додатковими елементами:

- великі пілони з металу й дерева (подаватимуть напрямки та відстані до найближчих об'єктів, розширену карту і додаткову інформацію про туристичні принади міста чи паркової зони). Пілони з нержавіючої сталі пропонується взяти за основу для міської навігації, а дерев'яні – для парково-рекреаційної;
- металеві пілони середнього розміру (універсальний навігатор в місцях інтенсивного потоку людей);
- нові вказівники (з кількома лопатями, що дозволять звернути увагу на менш відомі об'єкти).

Інформація на них буде розміщена українською та англійською мовами, а також за QR-кодом з переходом на багатомовний сайт з аудіогідом. Вінницькою родзинкою металевих пілонів буде фірмовий декоративний елемент в нижній частині з гравіюванням у вигляді мапи Вінниці. Також буде позначено об'єкти двох маршрутів – оглядового та квестового. Останній дозволить дітям пізнати місто в інтерактивній формі та отримати призи за кмітливість.

З метою продовження втілення стратегічного проєкту з ревіталізації колишнього дитячого санаторію імені М. Коцюбинського у сезоні 2021 року було проведено Вікенд мандрівників та Мистецький вікенд Ticket to the Sun, а також еко-фестиваль ДІЛИ, на якому крім культурної програми відбувся екологічний форум за участю представників науки, бізнесу, влади, громадських організацій та медіа. Влітку 2023 року у Вінниці стартував благодійний мистецький вікенд «Ticket to the SUN», який також сфокусувався на впровадженні принципів Зеленого курсу.

У 2023 році на замовлення департаменту маркетингу міста та туризму МКП «ВМЦМіА» розробило проєкт благоустрою прилеглої території. Даний проєкт був погоджений департаментом архітектури та містобудування міської ради, департаментом міського господарства. Благоустрій земельних ділянок буде проводитися після розробки й затвердження концепції розвитку території з відновленням фінансування видатків у бюджеті Вінницької міської територіальної громади.

3. Поліпшення якості послуг, кадрового забезпечення та комунікацій у сфері туризму

У 2021 році важливою запорукою розвитку туристичної галузі стали проєкти, що об'єднують гравців ринку. Закладами гостинності спільно з департаментом маркетингу міста та туризму і Вінницькою асоціацією гостинності «ХлібСіль» було підписано меморандум про впровадження Вінницького стандарту гостинності, після чого у 24 амбасадорів з'явилася відповідна табличка. Для керівників та персоналу цих закладів проведено навчання від провідної експертки з сервісу Оксани Марусич. Також організовано зустрічі амбасадорів ВСГ з вінницькими гідами та дослідницею подільської кухні Оленою Павловою.

У січні 2022 року проєкт «Вінницький стандарт гостинності» масштабовано за рахунок збільшення кількості закладів-амбасадорів та промоції вінницьких представників сфери гостинності у всеукраїнському інформаційному полі. 11 лютого 2022 року до Меморандуму про впровадження Вінницького стандарту гостинності долучилися ще 10 закладів гостинності та вищий навчальний заклад - ВТЕІ ДТЕУ. Для 3 закладів було організоване навчання персоналу «8 кроків до серця гостя».

У 2021 році розпочато роботу із запуску у Вінниці сертифікованої Школи гідів. Метою проєкту є підготовка кваліфікованих гідів, які володіють спеціальними знаннями та навичками для надання інформаційного та туристичного супроводу гостям міста Вінниці. Для успішної реалізації проєкту спільно з профільними навчальними закладами та інституціями розроблена програма відповідно до міжнародного стандарту, а також записаний цикл відеолекцій.

У звітний період активно працювала Туристична рада при міському голові, що є постійно діючим консультативно-дорадчим органом. У червні 2021 року в

рамках чергового засідання Туристичної ради Вінницька міська рада підписала угоду про співпрацю з Національною туристичною організацією України з метою створення сприятливих організаційних і економічних умов для розвитку туристичного потенціалу Вінниці, зокрема в частині маркетингу, просування інвестиційних пропозицій та запровадження міжнародних стандартів якості.

З початком російської агресії посилює роль у роботі з ВПО надавали заклади гостинності, які приймали на нічліг і забезпечували харчування десятків тисяч переселенців. Асоціація «ХлібСіль» за сприяння Вінницької міської ради та Благодійного фонду «Подільська громада» організувала виплати компенсацій за харчування ВПО, військових, бійців ТрО та поліції тим закладам, які змогли надати підтверджуючу документацію. Загальна вартість відшкодування склала 300 тис. грн. Кількість учасників – 17 закладів МСП у сфері гостинності.

В умовах воєнного стану комунікація з закладами гостинності продовжувалася в телеграм-чатах, в яких регулярно надавалися роз'яснення щодо адаптації бізнесу до вимог воєнного часу та можливостей розвитку підприємницьких і творчих навичок (у вигляді тематичних добірок). Завдяки інформуванню в зазначених чатах представники закладів гостинності долучилися до онлайн-конференції та 4 вебінарів, дізналися про проведення 3 професійних шкіл.

У травні 2022 року перед відновленням екскурсійної діяльності для гідів організовано зустріч на тему «Психологічні особливості взаємодії ВПО під час екскурсій», яку провела психолог і гідеса Анастасія Стівпець.

20 квітня 2023 року у Туристичному хабі відбулася презентація агротуристичного кластеру «Шляхами Трипільської Праматері», покликаною допомогти громадам Вінниччини і Черкащини підготувати туристичні локації і розробити туристичні маршрути місцями, де сконцентровані основні протоміста трипільців та кращі музейні зібрання. Зустріч пройшла за ініціативи профільних виконавчих органів Вінницької міської та обласної рад за участю кількох десятків представників громад Гайсинського, Тульчинського і Могилів-Подільського районів, які долучилися до цього проєкту зі створення спільних туристичних продуктів.

Упродовж 2023 року в туристичному хабі започатковано регулярні заходи для сфери гостинності Вінниці у співпраці з департаментом економіки та інвестицій: 24 березня – щодо регуляторної політики, 13 червня – щодо програм підтримки бізнесу у Вінницькій МТГ, 16 листопада – щодо перспектив кластеризації сфер туризму та гостинності. Спільно з Асоціацією гостинності «ХлібСіль» 2 травня було проведено семінар «Туристична Вінниця і з чим її їсти» для 30 адміністраторів, офіціантів, барменів, хостес та рецепціоністів вінницьких закладів.

4. Маркетинг дестинації

У звітний період департаментом маркетингу міста та туризму Вінницької міської ради здійснювалося адміністрування та розвиток сторінок просування

туристичної Вінниці у найпопулярніших соціальних мережах. Кількість підписників сторінок Visit Vinnytsia (станом на 31.12.2023 року) склала: Facebook – 10 909, кількість дописів склала 566 (за період з 1.01.2021 по 31.12.2023рр.), Instagram - 2 341, кількість дописів 560 (за період з 1.01.2021 по 31.12.2023 рр.).

Охоплення сторінки у Facebook у 2021-2023 роках склало 330 512 тис. унікальних користувачів, в Instagram – 101 234 тис. користувачів.

Кількість унікальних відвідувачів туристичного сайту visit.vinnytsia.city станом на 31.12.2023 року складає 115 802 користувачів. Кількість публікацій - 235. На сайті функціонує розділ «Новини», який виведено на головну сторінку – він містить огляди, репортажі, інтерв'ю та анонси дотичних до туризму міста й регіону інформприводів. Також оновлені розділи «Експерсії» та «Поїсти», відновилася наповнення розділу про події у місті «Відвідати». З метою розширення каналів розповсюдження інформації на туристичну тематику створено телеграм-канал «Туристичні новини Вінниці». Також з'явилася функція пошуку та можливість підписатися на електронну розсилку та фільтри по категоріям та місцевості в розділі «Поїсти».

Упродовж звітнього періоду департамент організував промоційні тури для Асоціації операторів в'їзного туризму (2021), відеоблогерів «Узол і Манько» (2021, 2023), «Нагорні походеньки» (2021), «Двоколісні хроніки» (2021), «УкрЮтубПроект» (2022) та Костянтина Грубича (2023). Загальна кількість переглядів відео про Вінницю від згаданих блогерів перевищує 1,5 млн. Водночас про місто виходили блоги на каналах «Невгамовна Монро» (2022), «Універсешек» з Олександром Педаном (2022, 2023), Need for Travel (2022), Андрій Бедняков (2023).

Також відзнято 4 відеосюжети на телеканалах «1+1», «Репортер», «Дом» та «Україна». Рекламні матеріали про туристичний потенціал Вінниці з'явилися на сторінках журналів «Український туризм» та «Вічний мандрівник» (загальний наклад – понад 10 тис. примірників). Також підготовлено детальний онлайн-путівник Вінницею в рамках спецпроекту порталу IGoToWorld «Місто за вікенд».

Туристичний потенціал Вінницької громади був представлений на міжнародних виставках «UITT. Україна - подорожі та туризм» (2021), «ТурЕкспо» (2021), «Мандруй Україною» (2021), «Фестивалі чуттів» у Карлсруе (2023), фестивалі «Zdarzenie» у Торуні (2023). Вінницькі виробники презентували свою продукцію на гастрономічному ярмарку Foire de Dijon (2021). В рамках святкування Дня міста 2021 діяла промоційна локація «Гостинна Вінниця».

Для промоції на всеукраїнських та міжнародних подіях було підготовлено, випущено друком та розповсюджено туристичний каталог «Ідеї на вікенд» (українською та англійською мовами, 2021), буклети «Вінниця і Карлсруе – паралелі міст-побратимів» (німецькою мовою, 2023), «Вінниця – місто спокою та ідей для пошуку рівноваги» (польською мовою, 2023), туристичний путівник

по Вінниці (українською та англійською мовами, 2023). У 2022 році було випущено туристичну гастронапу «Смачна Вінниця», до якої долучилося 38 закладів гостинності (вони ж забезпечили і фінансування друку). Мапа поєднала у собі інформацію про вінницьку гастрономію з основними туристичними об'єктами. Наклад видання склав 7000 примірників для безкоштовного поширення у музеях, закладах дозвілля, ресторанах та готелях, а також під час екскурсій, електронна версія розміщена на офіційному туристичному сайті Вінниці. Для підсилення тематики гастротуризму запроваджено регулярну рубрику в соцмережах та проведено онлайн-конкурс «Історії смачної Вінниці», в якому визначено 14 переможців.

З метою збалансованого й актуального представлення міста для широких аудиторій фахівцями відділу маркетингу і промоції міста спільно з відповідальними департаментами здійснено редагування сторінок про Вінницю у вільній Інтернет-енциклопедії Вікіпедія та ресурсі ВікіМандри (українською та англійською, польською та німецькою мовами). Загалом внесено понад 500 схвалених адміністраторами правок. У 2023 році спільно з іншими виконавчими органами міської ради розроблено промопрезентацію «Місто ідей» (українською, англійською, польською та німецькою мовами), проведено навчання для керівників виконавчих органів та комунальних підприємств щодо створення ефективних презентацій про місто і діяльність виконавчих органів міської ради

Для популяризації брэнда Вінниці оновлено та виготовлено лінійку сувенірної продукції для обслуговування делегацій. Офіс туризму Вінниці спільно з Громадською організацією «Простір Розвитку Особистості «BiblioFan» провели перший міський конкурс «Вінниця у Коміксах». Метою конкурсу є популяризація туристичних принад Вінниці, відкриття нових імен та спонукання дітей та молоді вивчати історію, культуру і традиції рідного міста. За результатами конкурсу підприємство випустило першу друковану збірку коміксів про Вінницю.

Оцінка ефективності виконання програми

За період дії Програми надходження від туристичного збору у Вінниці склали 6 595,534 тис. грн. Динаміка показує, що після криз 2020 та 2022 років галузь зуміла продемонструвати потенціал до швидкого відновлення.

Назва показника	2021	2022	2023
Надходження від туристичного збору, тис.грн.	1 922,517	2 122,224	2 550,793

Кількість ночівель зі сплатою турзбору за 2023 рік становила 69,2 тис, що більше у порівнянні з 2022 роком на 9,9 тис або майже на 17%.

Назва показника	2021	2022	2023
Кількість ночівель у закладах розміщення міста, од.	55 725	59 363	69 221

Одним із ключових показників моніторингу Програми також є відвідуваність музеїв міста. За звітний період вона склала 842,073 тис. осіб.

Назва показника	2021	2022	2023
Відвідуваність музеїв міста, осіб	399 850	195 795	246 428

Різницю між довоєнними показниками та показниками за 2022 та 2023 роки можливо пояснити введенням особливих вимог щодо збереження та евакуації музейних експонатів, а також відсутністю стабільних туристичних потоків і організованих екскурсійних груп (зокрема, навчальних закладів).

Табл. 1. Ключові показники Програми розвитку туризму ВМТГ на 2021-2023 роки (зі змінами).

№ з/п	Назва показника	Одиниця виміру	Показник 2021 р.	Показник 2022р.	Показник 2023 р.
1.	Обсяг податкових надходжень від індустрії гостинності та туризму	тис. грн	69 534,3	67 899,3	92 581,9
2	Кількість ночівель у закладах розміщення міста	од.	55 725	59 363	69 221
3.	Обсяг надходжень туристичного збору до бюджету ВМТГ	тис. грн	1 922,5	2 122,2	2 550,8
4.	Кількість відвідувачів міста	осіб, прибіл.	135 000	дані не вимірювались	дані не вимірювались

5.	Кількість відвідувачів туристично – інформаційних центрів/пунктів	осіб	0	4100*	7300*
6.	Кількість відвідувачів туристично – орієнтованих музеїв	осіб	399 850	195 795	246 428
7.	Кількість заходів із популяризації м. Вінниці як туристичного центру Подільського регіону, із них міжнародних	од.	62, міжнар. – 3	30, міжнар. – 2	31, міжнар. – 6
8.	Кількість унікальних відвідувачів офіційного туристичного сайту	осіб	28 178	31 840	55 784
9.	Кількість підписників туристичних сторінок Visit Vinnytsia у соціальних мережах	осіб	FB: 8 400 IG: 1 604	FB: 9 964 IG: 1 949	FB: 10 909 IG: 2 341
10.	Кількість одиниць туристичної навігації	од.	41**	46	45
11.	Кількість проведених навчальних заходів для суб'єктів туристичної діяльності	од.	5	4	4
12.	Кількість проведених професійних заходів для туристичного бізнесу	од.	5	3	4
13.	Кількість закладів готельно-ресторанного бізнесу	од.	374	375	390
14.	Кількість унікальних турів до Вінниці, що включають ночівлю	од.	22	24	14

15.	Кількість розданих туристичних промоційних матеріалів	шт.	23 000	8 000	3 000
-----	---	-----	--------	-------	-------

*послуги надані в телефонному і онлайн-режимах

**враховані елементи, які не відповідають новій концепції туристичної навігації

Висновки

В цілому виконання Програми розвитку туризму Вінницької міської територіальної громади на 2021-2023 роки слід вважати ефективним навіть попри наймасштабніші кризові фактори, які вплинули на сферу подорожей в Україні. Вдалося суттєво посилити впізнаваність Вінниці як туристичної дестинації на внутрішньому ринку, підвищити якість послуг та інфраструктури подорожей, а також розвинути існуючі та створити нові туристичні продукти.

Основними викликами розвитку туристичної галузі та промоції за підсумками трьох років реалізації Програми можна назвати наступне:

- вплив військових дій в Україні на сферу подорожей;
- низька впізнаваність Вінниці на міжнародній арені;
- швидкі зміни інформаційного поля та технологій комунікації;
- непередбачуваність соціально-економічного розвитку;
- недосконалість туристичної (зокрема, інформаційно-навігаційної) інфраструктури;
- недостатній рівень інклюзії в сферах гостинності та дозвілля;
- низький рівень цифровізації в сфері туризму;
- якість та різноманіття послуг дозвілля;
- недостатня кількість кваліфікованого персоналу;
- створення конкурентного туристичного продукту.

Шляхом до вирішення цих проблем стало коригування пріоритетів маркетингу міста та туризму в новій, комплексній Програмі розвитку туризму та промоції ВМТГ на 2024-2026 роки (затвердженій рішення міської ради від 24.11.2023 №1978), де посилено напрямки інклюзії, сталості, цифровізації, підтримки та навчання бізнесу, залученням більшої кількості грантів та інших механізмів співфінансування проєктів і заходів.

Враховуючи вищевикладене, керуючись пунктом 22 частини 1 статті 26 та частиною 1 статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Інформацію директора департаменту маркетингу міста та туризму міської ради про виконання Програми розвитку туризму Вінницької міської територіальної громади на 2021-2023 роки (зі змінами) взяти до відома.

2. Рішення Вінницької міської ради від 30.10.2020 № 2461 «Про затвердження «Програми розвитку туризму Вінницької міської ОТГ на 2021-2023 роки» разом зі змінами, які вносились до нього, вважати таким, що втратило чинність.
3. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійні комісії міської ради з питань освіти, культури, молоді, фізичної культури і спорту (В. Малінін) та з питань планування, фінансів, бюджету та соціально-економічного розвитку (С. Ярова).

Міський голова

Сергій МОРГУНОВ

Департамент маркетингу міста та туризму
Мазурик Віктор Станіславович
Начальник відділу розвитку туризму